

[Formanden.]

- 1) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer.

- 2) Valg af 1 medlem til jernbanerådet (i stedet for Grete Hækkerup).

- 3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.

- 4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

- 5) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om omnibus- og fragtmandskørsel med motor-køretøjer.

- 6) Første behandling af:

Forslag til lov om projektering m. v. af en nord-sydgående motorvej i Jylland med forskellige tilsluttende vejforbindelser.

Mødet hævet kl. 14¹².

61. møde.

Fredag den 12. marts kl. 13.

Første næstformand (*From*): I skrivelse af 10. marts meddeler undervisningsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om handelshøjskoler.

I skrivelse af gårs dato meddeler arbejdsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

I skrivelse af dags dato meddeler boligministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om forlængelse af lov om leje.

I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om købstadkommunernes styrelse,

forslag til lov om ændringer i lov om landkommunernes styrelse og

forslag til lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse.

I skrivelse af gårs dato meddeler landbrugsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af kaminer.

Udvalget angående forslag til lov om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen. (Om ophævelse af beskatning med ligningsprocent) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Albertsen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvilket initiativ vil der blive taget for at sikre kollegiebyggeriets fortsatte vækst?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Undervisningsministeren (*K. B. Andersen*): Jeg tillader mig herved for det høje

[Undervisningsministeren.]
ting at fremsætte *forslag til lov om handels-
højskoler.*

De nugældende bestemmelser om handels-
højskolerne er optaget i lov nr. 272 af 14.
juni 1951 om handelshøjskoler, og denne
lov vil i sin helhed blive ophævet, såfremt
nærværende lovforslag gennemføres.

Lovforslaget er et af resultaterne af ar-
bejdet i det af undervisningsministeriet un-
der 28. februar 1962 nedsatte udvalg, der
har til opgave at overveje handelshøjsko-
lernes økonomiske, organisatoriske og und-
ervisningsmæssige forhold og i forbindelse
hermed søge at tilvejebringe en plan for
den fremtidige udvikling.

Formålet med gennemførelsen af det
foreliggende lovforslag er i første række
gennem en principiel revision af de gældende
bestemmelser at ajourføre lovgrundlaget
for handelshøjskolernes virksomhed i over-
ensstemmelse med den udvikling, der har
fundet sted inden for dette uddannelses-
område i tiden siden 1951.

Som på andre områder inden for det
danske uddannelsessystem har man i de
senere år også inden for handelshøjskoleud-
dannelserne fundet det påkrævet at tage
uddannelserne op til en almindelig revision
med henblik på en styrkelse og effektiv-
isering. Handelshøjskolernes uddannelser re-
præsenterer de højeste uddannelser, der
specielt sigter imod de handelsbetonede
erhverv. De repræsenterer samtidig den
øverste overbygning på handelslærlingeun-
dervisningen og på de videregående handels-
mæssige uddannelser. Disse uddannelser
søger undervisningsministeriet udbygget så-
ledes, at de kan opfylde de krav, som er-
hvervslivet nu og fremtidigt vil stille, og
jeg henviser i denne forbindelse til det i går
for det høje ting fremsatte forslag til lov om
undervisningen på de godkendte handels-
skoler.

På denne baggrund og i forventning om,
at udviklingen også fremtidig vil vise, at
handelshøjskoleuddannelserne må udfylde
en væsentlig plads i uddannelsessystemet,
er det fundet rigtigst nu at søge at skabe
et så godt og forsvarligt grundlag som
muligt for disse højeste handelsmæssige
uddannelser.

Driften af handelshøjskolerne har dels
på grund af aktivitetsstigningen, dels på

grund af de også i det øvrige samfund
stedfundne stigninger i udgiftsniveaue-
t i årene siden 1951 medført stadige og betyde-
lige udgiftsforøgelser. Handelshøjskolernes
driftsudgifter blev indtil 1961 dækket dels
gennem et driftstilskud fra staten på 48 pct.
af de tilskudsberettigede udgifter, dels
gennem studieafgifter betalt af de stude-
rende og dels endelig ved tilskud fra er-
hvervslivet.

I 1961 blev det af staten pålagt skolerne
fremtidigt at undlade at opkræve studie-
afgifter af de studerende, medens staten til
gengæld påtog sig at refundere skolerne et
beløb svarende til, hvad studieafgifterne
ville have indbragt. Da grundlaget for
beregningen af denne refusion ikke siden
1961 er blevet reguleret, har de stigende
driftsudgifter ført til stadige årlige drifts-
underskud for de enkelte skoler.

For at kunne imødekomme uddannelses-
behovene i de kommende år må det forven-
tes, at en fortsat udbygning af handelshøj-
skolerne både med hensyn til undervis-
ningskapacitet og med hensyn til forsknings-
arbejde vil være nødvendig. Denne udbyg-
ning, der vil stille store økonomiske krav,
vil ikke kunne gennemføres, hvis ikke staten
dækker alle de med handelshøjskolernes
drift forbundne faktiske driftsudgifter.

Under hensyn til, at handelshøjskolerne
ikke mere må opkræve studieafgifter, og for
at muliggøre den ønskede fortsatte udbyg-
ning er det anset for nødvendigt gennem
nærværende lovforslag at søge skabt et
forsvarligt økonomisk grundlag for handels-
højskolernes fortsatte virksomhed.

Det foreslås, at staten fuldt ud dækker
de med handelshøjskolernes drift forbundne
nødvendige udgifter på linje med, hvad
tilfældet er, for så vidt angår teknika i hen-
hold til lov nr. 146 af 25. april 1962 om
teknika samt den videregående undervis-
ning på erhvervsskoler, der er organiseret
som selvejende institutioner, jfr. lov nr.
191 af 4. juni 1964 om godkendelse af han-
delsskoler, tekniske skoler samt maskin-
mester- og maskinistiskoler og tilskud m. v.
til disse skoler.

Med hensyn til anlægsudgifterne foreslås,
at der til handelshøjskoler på linje med de
for teknika i ovennævnte lov fastsatte
regler kan ydes rente- og afdragsfrie lån til
anskaffelse af bygninger, samt at udstyr

[Undervisningsministeren.]

o. lign. til brug for handelshøjskolerne kan stilles til rådighed af staten.

Det vil være nødvendigt at søge hjemmel til dækning af de allerede oparbejdede underskud ved handelshøjskolerne. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at finansudvalget ved skrivelse af 5. august 1963, aktstykke nr. 521, har tiltrådt, at undervisningsministeriet giver tilsagn om at ville dække handelshøjskolernes akkumulerede driftsunderskud indtil 31. juli 1963 efter visse nærmere fastsatte retningslinjer. Det akkumulerede underskud, der pr. 31. juli 1964 er opgjort til ca. 2,7 mill. kr., heri ikke medregnet den i henhold til det ovennævnte aktstykke udbetalte a conto-underskuds-dækning på 0,7 mill. kr., forventes imidlertid at kunne dækkes af den på finansloven for finansåret 1964-65 optagne bevilling og en på forslag til finansåret 1965-66 søgt bevilling til dækning af erhvervsskolernes underskud. En gennemførelse af det foreliggende lovforslag vil med andre ord kunne ske inden for de ved udarbejdelse af budgettet for 1965-66 fastlagte rammer.

For anlægsudgifternes vedkommende vil jeg gerne oplyse, at der i forbindelse med opførelse af en 2. etape ved handelshøjskolen i Århus vil blive tale om en forøgelse af statens udlån, hvis nærværende lovforslag gennemføres, på ca. 0,5 mill. kr.

Denne forøgelse vil imidlertid blive afholdt inden for den på forslaget til finanslov for finansåret 1965-66 optagne rammebevilling på 44 mill. kr. til udlån til erhvervsuddannelsesskoler.

Også undervisningsmæssigt er lovforslaget udtryk for en revision, der søger at følge den stedfundne udvikling siden 1951 op.

Den stedfundne udbygning på såvel det undervisningsmæssige som det forskningsmæssige område af de to handelshøjskoler i København og Århus har medført, at disse handelshøjskoler gradvis er blevet inddraget i samarbejdet mellem universiteterne og de højere læreanstalter her i landet. Det er under hensyn hertil foreslået i lovforslaget at betegne disse handelshøjskoler som højere læreanstalter.

Dele af den undervisning, der meddeles på de to nævnte handelshøjskoler, meddeles i dag tillige på en række handelshøjskoleafdelinger, der er tilknyttet lokale handelssko-

ler. Da det må anses for afgørende, at undervisningen på disse handelshøjskoleafdelinger, der er karakteriseret derved, at der ikke over for disse stilles krav om nogen forskningsvirksomhed, sikres fuldt ud samme standard som for de to handelshøjskoler i København og Århus, er det fundet rimeligt og nødvendigt at opstille bestemte krav for godkendelse af handelshøjskoleafdelinger. Et væsentligt led i forsøget på at sikre handelshøjskoleafdelingernes undervisningsmæssige standard er kravet om, at den enkelte handelshøjskoleafdeling til stadighed skal opretholde et nært samarbejde med en af de to udbyggede handelshøjskoler både med hensyn til godkendelse af undervisningsplaner og anvendelse af skriftlige eksamensopgaver m. v. Jeg må anse et sådant samarbejde for meget vigtigt og som en væsentlig forudsætning for, at handelshøjskoleafdelingerne kan gennemføre en undervisning af den ønskede standard.

Jeg vil gerne fremhæve, at bestemmelserne i det foreliggende lovforslag ikke udelukker oprettelse af flere handelshøjskoleafdelinger i provinsen, men at det på den anden side under hensyn til den følelige mangel på kvalificerede lærere inden for hele det erhvervsøkonomiske område vil være nødvendigt for tiden at udvise stor tilbageholdenhed med hensyn til oprettelse af sådanne nye afdelinger.

I forbindelse med, at de to handelshøjskoler i København og Århus ifølge lovforslaget endeligt formelt får anerkendt status som højere læreanstalter, har det også været nødvendigt at overveje spørgsmålet om disse skolers ledelsesform. Det har på den ene side under hensyn til handelshøjskolerens status som højere læreanstalter været nødvendigt at sikre, at ansvaret for disse højskoler's forskningsarbejde og for den pædagogiske virksomhed placeres hos højskolerens akademiske organer.

Der har på den anden side såvel fra de erhvervskredse, som står bag handelshøjskolerne, som fra handelshøjskolerens lærere været et meget stærkt ønske om også i den fremtidige organisatoriske form at bevare et snævert samarbejde mellem skolerne og erhvervslivet. Ud fra ønsket om at imødekomme begge disse hensyn er det foreslået at gennemføre en principiel kompetencefordeling imellem på den ene side styrelsesrå-

[Undervisningsministeren.]

det, repræsenterende erhvervslivet, og på den anden side undervisningsrådet, repræsenterende handelshøjskolernes professorer og studieledere, således at styrelsesrådet forvalter de handelshøjskolen betroede midler og i det hele følger højskolens virksomhed og udvikling, medens undervisningsrådet har ansvaret for den på højskolen stedfindende undervisningsvirksomhed og andre akademiske forhold på skolen.

Med gennemførelsen af lovforslaget vil det i henhold til loven af 1951 nedsatte tilsynsråd for handelshøjskolerne blive ophævet.

Såfremt nærværende lovforslag gennemføres, vil der for samtlige under undervisningsministeriet hørende erhvervsskoler samt teknika og handelshøjskoler være tilvejebragt et revideret og ajourført økonomisk og organisatorisk grundlag for disse skolars fortsatte virksomhed, og der er derved muliggjort en fortsat udbygning af disse skoler og læreanstalter til gavn for de unge og for det erhvervsliv, de skal arbejde i.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg dette lovforslag til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.*

Ved forslaget tilsigtes Arbejdsmarkedets Tillægspension udvidet til også at omfatte statens og kommunernes tjenestemænd og dermed ligestillede samt elever, medhjælpere og aspiranter, som er ansat med henblik på senere ansættelse i en tjenestemandstilling.

Denne kreds af personer er i henhold til bestemmelsen i § 4, stk. 1, i den gældende lov undtaget fra medlemskab i Arbejdsmarkedets Tillægspension. Dette var i overensstemmelse med det forslag fra tillægspensionsudvalget af 1963, der ligger til grund for loven. Udvalget fandt, at tjenestemændene ikke på forhånd kunne anses for udelukket fra deltagelse i tillægspensionsordningen, men at dette spørgsmål rettelig måtte afgøres i sammenhæng med de overvejelser, der foregik i det af finansministeren i 1963 nedsatte udvalg om tjenestemænds adgang til almindelig folkepension, og i

øvrigt ved forhandling mellem finansministeren og tjenestemandorganisationerne.

Ved min fremsættelse for det høje ting af forslaget til loven om Arbejdsmarkedets Tillægspension udtalte jeg, at regeringen var enig med udvalget i dette synspunkt, og at regeringen — ligeledes i overensstemmelse med udvalgets synspunkter — herved forudsatte, at såfremt det ved overvejelserne i det af finansministeren nedsatte udvalg om tjenestemænds adgang til almindelig folkepension ikke lykkedes at finde frem til en tilfredsstillende løsning af tjenestemændenes særlige problemer, skulle der være adgang for tjenestemændene til tilslutning til tillægspensionsordningen på de betingelser, der gælder for andre lønmodtagere, der fra lovens ikrafttræden omfattes af ordningen, d. v. s. at optagelsen af tjenestemændene skulle ske med virkning i enhver henseende tilbage til 1. april 1964.

Tjenestemændene har nu, således som der nærmere er redegjort for i bemærkningerne til det nu foreliggende lovforslag, fremsat ønske om optagelse i Arbejdsmarkedets Tillægspension med virkning fra 1. april 1964.

Det tidligere omtalte, af finansministeren nedsatte udvalg har til opgave dels at behandle de problemer, som gennemførelsen af en almindelig folkepension ville rejse for tjenestemændenes vedkommende, og i forbindelse hermed at opstille alternative tekniske muligheder for løsningen af disse problemer, dels at overveje tjenestemændenes forhold til Arbejdsmarkedets Tillægspension. Dette udvalg har videregivet til finansministeren tjenestemandrepræsentanternes ønsker om optagelse i Arbejdsmarkedets Tillægspension og har samtidig afgivet en redegørelse om forskellige spørgsmål i forbindelse hermed.

Jeg vil gerne pege på, at der ikke med forslaget tilsigtes en endelig stillingtagen eller afklaring af tjenestemændenes fremtidige efterlønsstatus. Disse spørgsmål kan først løses efter en videregående behandling. På længere sigt må eventuel indførelse af en almindelig tillægspension efter svensk mønster være afgørende også for tjenestemændenes efterlønmæssige status. Dette spørgsmål er endnu ikke afklaret, men der kan altså på lidt længere sigt blive tale om en samordning mellem folkepension, tjenestemandspension og almindelig tillægspension